

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 5/2019

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Vzdělávání ve středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky : shrnutí hlavních zjištění -- cze

In: Informační bulletin ČŠI -- Roč. [4], č. 3 (prosinec) (2018), s. 21-23.

Česká školní inspekce provedla šetření týkající se přijímání žáků na střední školy a jejich vzdělávací výsledky a předpoklady. Negativně hodnotí vysokou míru přijatých žáků (až 93%). Pouze některé školy přijímaly žáky na základě přijímacích zkoušek. Nedostatky ve vzdělávání se pak projeví u maturit. Dalším problémem je vysoká absence žáků maturitních oborů, nabídka oborů vzdělávání a koncepce škol. Dalším nedostatkem je jednotvárná, převážně frontální výuka, nízká aprobovanost a častá fluktuace učitelů. Opatření ke snížení neúspěšnosti žáků u maturit je také nedostatečné. ČŠI doporučila řadě škol omezit nabídku oborů poskytujících střední vzdělání nebo zažádat o výmaz oborů.

inspekce ; žák ; učitel ; střední škola ; přechod ze základní na střední školu ; přijetí do školy ; přijímací zkouška ; ukončení školy ; maturita ; závěrečná zkouška ; nedostatky ve vzdělání ; studijní obor ; vzdělávání ; výuka ; koncepce ; neúspěch ; Česko ; absence ; aprobace ; fluktuace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473087>

2.

Cikánská škola v Užhorodu = Gypsy School in Uzhorod : československý pokus o vzdělání Romů na Podkarpatské Rusi : the First Attempt of Education of Roma People in Czechoslovakia / Jana Bartošová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 4, č. 2 (2018), s. 8-21.

Autorka příspěvku představuje Cikánskou školu v Užhorodu otevřenou r. 1926 jako součást školství Podkarpatské Rusi. Zásahu na jejím zřízení měl především Josef Šimek, vedoucí referent školského odboru na Podkarpatské Rusi. Na základě specifických vyučovacích přístupů a výchovných metod bylo romskému menšinovému etniku poskytováno základní vzdělání, a to až do r. 1943, kdy škola zanikla. Příspěvek věnuje značnou pozornost aktivitám učitelů školy, jimiž byli většinou Češi, kteří šířili osvětu a vzdělávání mezi podkarpatoruskou romskou populací. Škola dosáhla v krátkém čase pozoruhodných výsledků a stala se inspirací pro podobná zařízení ve formě romských poboček při školách na východním Slovensku. V r. 1936 vznikla druhá samostatná romská škola na Podkarpatské Rusi, v Mukačevu.

škola ; etnická menšina ; Romové ; historické hledisko ; školství ; vyučovací metoda ; výchovná metoda ; přístupnost vzdělání ; školská správa ; základní vzdělání ; učitel ; vzdělávání ; aktivita ; dějiny školství ; Šimek, Josef ; Šimek, Josef ; Podkarpatská Rus (Ukrajina) ; Užhorod ; Mukačevo ; východní Slovensko ; meziválečné školství ; osvěta ; 1926-1943

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472999>

3.

Výzkum budoucích hudebních profesionálů = Research of future music professionals : hudební preference, nová média, obsah hudební výchovy : musical preferences, new media, content of music education / Jan Borek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 27, č. 1 (2019), s. 6-10.

Cílem výzkumu prováděného na Univerzitě Palackého v Olomouci bylo zjistit, jaké jsou hudební preference studentů hudební vědy a hudebních oborů AMU (HAMU a JAMU). V rámci výzkumu bylo dále zkoumáno, jaký je vztah těchto studentů k novým technologiím a k jejich využití ve výuce a jaká je připravenost budoucích hudebních pedagogů na vlastní výuku. Výsledky výzkumu jsou zaznamenány v grafech, které autor příspěvku doprovází komentářem.

pedagogický výzkum ; hudební výchova ; student ; výsledek výzkumu ; zájem ; hudební škola ; nové technologie ; výuka ; pedagog ; student učitelství ; graf ; postoj studenta ; Univerzita Palackého ; Hudební a taneční fakulta AMU ; Janáčkova akademie múzických umění ; hudební věda ; komentář

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473027>

4.

Kurikulární reformy v anglofonních zemích : tři případy proměny historického učiva v primárním vzdělávání / Dominik Dvořák, Michaela Dvořáková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Orbis scholae -- ISSN 1802-4637 -- Roč. 12, č. 1 (2018), s. 135-157.

Ve studii jsou popsány a porovnány příklady přístupu k historickému učivu v primární škole v kurikulárních dokumentech Austrálie, Anglie a Spojených států amerických, kde byla kurikula revidována v posledních pěti letech. Analýza ukazuje na společné trendy, jako je například důraz na národní historii. Patrný je určitý návrat k chronologickému přehledu a pojetí dějin jako příběhu. Odlišně jsou řešeny otázky faktických znalostí a návaznosti učiva výuky primární a sekundární školy.

kurikulum ; reforma ; základní škola ; dějepis ; vlastivěda ; analýza ; didaktická kontinuita ; přechod ze základní na střední školu ; srovnávací analýza ; Austrálie ; Spojené státy americké ; Anglie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472955>

5.

Jednota bratrská - nové pohledy na její postavení a roli v městech pražských doby předbělohorské = Unity of Brethern - new views of its position and role in the towns of Prague of the Period before the Battle of White Mountain / Olga Fejtová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy:

In: Český časopis historický = The Czech Historical Review -- ISSN 0862-6111 -- Roč. 117, č. 1 (2019), s. 7-35.

Studie vychází z analýzy soupisu členů pražského sboru Jednoty bratrské ze tří měst pražských (Malé Strany, Starého a Nového Města pražského) a malé komunity z Nuslí sestaveného biskupem Jednoty bratrské Matoušem Konečným v roce 1607. Členové jednoty bratrské v Praze tvořili relativně uzavřené komunity měšťanů spojených rodinnými, přátelskými i profesními pouty, jejich

rodiny často patřily k ekonomickým elitám a sídlily na prestižních pražských adresách. Článek blíže seznamuje s rodinami a životními osudy dvou významných umělců, Karla Škréty a Václava Hollara, které vnímá jako typické pro členy českobratrské komunity své doby. I když soupis je samotné nezachytil, protože se narodili až po jeho vzniku, zaznamenal jiné členy jejich rodin.

dějepis ; dějiny novověku ; protestantismus ; společenství ; náboženská organizace ; náboženské vyznání ; biografie ; analýza ; soupis ; Škréta, Karel, ; Hollar, Václav, ; Škréta, Karel, ; Jednota bratrská ; Praha (Česko) ; čeští bratři ; 1607

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472983>

6.

Rozhovor s Martinem Hakem o vypravěčském umění jako o nejstarší vzdělávací a výchovné metodě / Martin Hak ; [Autor interview] Veronika Rodová -- cze

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 143, č. 2 (prosinec 2018) (2018/2019), s. 5-11.

Rozhovor a Martinem Hakem o vyprávění příběhů, které praktikuje v malých divadlech, knihovnách a školách dětem i dospělým. V rozhovoru se zaměřuje na význam vypravěčství, hovoří o vypravěčských dílnách (kdo je vypravěč a jaké jsou jeho možnosti, co je příběh, jaká je situace a kdo jsou ti, kterým se vypráví), v čem se liší vypravěčství od bavičství a hlavně v čem může být vypravěčské umění přínosné pro učitele, v čem spočívá výchovná a vzdělávací podstata vyprávění, co se žáci vyprávěním naučí a v čem je vyprávění obohacuje, pro kterou skupinu žáků není technika vyprávěním vhodná. Závěrem rozhovoru poskytuje doporučení učitelům.

vypravěčství ; vypravování ; vyučovací metoda ; aktivizující metoda ; rozvíjení schopností ; rozvoj osobnosti ; poznávací proces ; výchovné působení ; porozumění textu ; motivace ; vyprávění ; workshop

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472825>

7.

Chůze je nejpřirozenější forma pohybu / Helena Chvátalová -- cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 26, č. 4 (duben) (2019), s. 20-21.

Autorka se zabývá péčí o dětské nohy, se kterou by se mělo začít již od narození dítěte. Malé děti by měly osahávat svět i nohama, botičky by měly přijít na řadu, až dítě začne chodit. Nohy mají obrovský vliv na zdraví jedince, protože zdola se odchylka od fyziologického postavení promítá do celého těla. Nutnost častého přezouvání. Jak vybírat dětské boty. Nutnost rehabilitace a cvičení při vadách dětských nohou.

dítě ; péče o dítě ; tělesný handicap ; cvičení ; nohy ; obuv

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472815>

8.

The Relationship Between Students' ICT Use and Their School Performance : Evidence from PISA 2015 in the Czech Republic / Libor Juhaňák, Jiří Zounek, Klára Záleská, Ondřej Bárta, Kristýna Vlčková -- eng --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Orbis scholae -- ISSN 1802-4637 -- Roč. 12, č. 2 (2018), s. 37-64.

V posledních desetiletích se informační a komunikační technologie staly nedílnou součástí života i vzdělávání. Implementace a využívání ICT ve školách je zároveň jedním z dlouhodobých strategických cílů a priorit v oblasti vzdělávací politiky v České republice. Autoři se ve studii zaměřili na souvislost využívání digitálních technologií v českých školách s výkonem studentů. Na základě dat pocházejících z mezinárodní hodnocení studentů (PISA 2015) autoři analyzují, do jaké míry dostupnost a využívání ICT ve škole a doma souvisí s dosaženými vzdělávacími úspěchy studentů.

srovnávací analýza ; komparace ; žák ; výsledek výzkumu ; hodnocení žáka ; prospěch ; školní úspěšnost ; výkon ; informační technologie ; didaktické využití počítače ; informační gramotnost ; školská politika ; Česko ; 2015

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472964>

9.

Konstruktivistické teorie učení a jejich využití v edukační realitě muzea /
Veronika Kolaříková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogická orientace : vědecký časopis České pedagogické společnosti --
ISSN 1211-4669 -- Roč. 28, č. 3 (2018), s. 496-540.

Využití konstruktivistických teorií učení není omezeno jen na prostředí školy, čím dál více pozornosti jim je věnováno také v jiných institucích, především muzeích. Ve studii jsou představeny konstruktivistické teorie učení, jejich ukotvení v konstruktivistickém paradigmatu i jejich následná aplikace do prostředí muzea. Rozebírány jsou základní konstruktivistické prvky v edukační praxi jako je: učící se jedinec jako aktivní činitel edukačního procesu, ohled na specifické charaktery návštěvníků, práce s novými i dřívějšími informacemi, četnost a otevřenost muzejních narativů přítomných v expozici, zpracování témat týkajících se problémů současného světa, využívání principu minds on, využívání principu hands on nebo podpora rozvoje kritického myšlení návštěvníků.

muzeopedagogika ; muzeum ; mimoškolní vzdělávání ; neformální vzdělávání ;
pedagogika zážitku ; konstruktivistická pedagogika ; vyučovací metoda ;
projektová metoda ; aktivizující metoda ; teorie učení ; kritické myšlení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473033>

10.

Postoje pedagogů základních škol ke konceptu inkluzivního vzdělávání =
The attitudes of elementary school teachers towards the concept of inclusive
education / Zbyněk Němec -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky --
ISSN 1211-2720 -- Roč. 28, č. 3 (2018), s. 221-232.

Studie z roku 2017 mapuje postoje k inkluzi mezi 174 pedagogy ze šesti základních škol středočeského regionu. V celkovém hodnocení inkluze mezi účastníky mírně převažují postoje negativní. Odpůrci inkluze zdůrazňovali, že žákům se speciálními vzdělávacími potřebami by bylo lépe ve speciálním

školský a že přítomnost těchto žáků vede ke zpomalení tempa vyučování a snížení standardu výuky. Jako pozitiva účastníci uváděli to, že se žáci se speciálními vzdělávacími potřebami učí žít v běžném kolektivu a překonávat přirozené překážky, ale i to, že se ostatní žáci učí solidaritě, empatii a vzájemné spolupráci.

inkluzivní vzdělávání ; integrace žáka ; systém výchovy a vzdělávání ; speciální vzdělávací potřeby ; postižený ; pedagogická podpora ; základní škola ; učitel ; postoj učitele ; průzkum ; speciální školství ; třída ; učební tempo ; vztahy mezi vrstevníky ; vcítění ; spolupráce ; Středočeský kraj ; 2017

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473038>

11.

Hraj s námi a staň se superhráčem / J. Plch, Z. Horčíčková, J. Štěrba, K. Janda, J. Záruba, K. Pipek, Vít Hanáček -- cze

In: Pohyb je život : časopis pro cvičitele a činovníky sportu pro všechny -- ISSN 1212-0669 -- Roč. 23, č. 1 (březen) (2019), s. 12-16.

Představení soutěže na dálku s názvem Superhráč, rozvíjející pohybové schopnosti a herní dovednosti. Soutěž zahrnuje 5 disciplín z oblasti sportovních her a rekreačních sportů (florbal, fotbal, volejbal, basketbal a ringo) a je určena pro čtyři věkové kategorie (mladší žáci a žákyně, starší žáci a žákyně s roky narození 2006-2007, starší žáci a žákyně s roky narození 2004-2005, dorostenci a dorostenky). Článek uvádí organizační informace potřebné k přihlášení a zapojení do soutěže a popisuje jednotlivé soutěžní disciplíny.

soutěžení ; mladší školní věk ; starší školní věk ; adolescence ; sportovní hry ; pohybové hry ; míčové hry ; rozvíjení schopností

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473124>

12.

Firmy provozují školy : státu navzdory / Jan Richter -- cze

In: Ekonom : týdeník vydavatelství Economia -- ISSN 1210-0714 -- Roč. 63, č. 9 (2019), s. 10-15.

Článek mapuje situaci v oblasti podnikových škol v České republice. Přináší data o struktuře středních škol podle zřizovatelů (kraje, obce, privátní sektor, církev, stát), o hodnocení soukromých a veřejných škol inspektory České školní inspekce (ČŠI), míře nezaměstnanosti absolventů různých typů středoškolského vzdělávání, počtech absolventů jednotlivých typů středoškolského vzdělávání a o zájmu o jednotlivé obory vzdělávání. Představuje blíže některé podnikové školy a překážky, které musí překonávat. Soukromé školy většinou dosahují oproti státním školám horších výsledků v hodnocení ČŠI, a nedosáhnou tak na nejvyšší možnou částku, kterou na ně přispívá stát (maximálně 90% částky vyplácené na žáka veřejné školy).

podnikové vzdělávání ; odborná škola ; soukromá škola ; vztah škola-výroba ; financování ; absolvent ; hodnocení školy ; inspekce ; statistická data ; Česko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473001>

13.

Co je to augmentativní a alternativní komunikace? / Jana Šarounová -- cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 3, č. 5 (leden 2019) (2019), s. 29-31.

Augmentativní a alternativní komunikace (AAK) je obor patřící do oblasti logopedie. Pracuje s lidmi s nejtěžšími poruchami komunikace, kteří se mluvenou řečí nemohou dorozumět vůbec nebo se dorozumívají v nedostatečné míře. AAK se zabývá budováním jazykových schopností a komunikace tam, kde chybí řeč. Je vhodná pro děti (ale i dospělé) s mozkovou obrnou, s poruchou autistického spektra, s mentálním postižením, s těžkými vývojovými poruchami řeči a jazyka. Metody AAK: 1) metody bez pomůcek: manuální znaky, přirozená gesta, významová gesta a jejich systematický nácvik; 2) metody s pomůckami: fotografie, obrázkové symboly, komunikační knihy, zážitkové deníky (s fotografiemi), speciální počítačové programy (hodí se i některé programy navržené pro děti s tělesným postižením). Ukázky pomůcek na obrázcích.

porucha řeči ; komunikace ; komunikační schopnost ; alternativa ; autismus ; mozková obrna ; mentálně postižený ; řeč ; řečová dovednost ; augmentativní komunikace ; logopedická metoda ; alternativní komunikace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/472728>

14.

Pokud je portfolio móda, pak velmi užitečná : dosvědčují to zkušenosti mnoha mateřských škol / Jaroslava Štefflová -- cze

In: Učitelské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 122, č. 12 (2019), s. 4-7.

Portfolia využívá valná většina mateřských škol. Většinou jde o sběrná portfolia, do kterých učitelky vybírají různé práce dětí. Je na nich vidět vývoj dítěte v průběhu docházky do MŠ. Výběr by měla učitelka provádět s dítětem. Tvorba portfolia je důležitá z hlediska diagnostiky. Také pro rodiče je to cenná ukázka vývoje jejich dětí. Své portfolio si vytváří i řada učitelek. Shromažďují si tak informace o vzdělávacích akcích i z práce s dětmi. Některé ZŠ si práce dětí prostudují ještě před samotným zápisem nebo s ním pracují v jeho průběhu. V článku jsou uvedeny ukázky z praxe některých MŠ.

mateřská škola ; učitelka ; dítě ; rodiče ; předškolní dítě ; předškolní věk ; přechod z mateřské na základní školu ; zápis ; portfolio ; vývoj dítěte ; pedagogická diagnostika ; Česko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473000>

15.

Jsa, jsouc, jsouce mají zmizet ze škol / Michaela Těšínská -- cze

In: Lidové noviny : založeny 1893 - obnoveny 1988 -- ISSN 0862-5921 -- Roč. 32, č. 22 (26.-27.I.) (2019), s. 1, 4.

Článek informuje o plánu Národního ústavu pro vzdělávání na vytvoření nových školních osnov pro výuku češtiny. Normy současné spisovné češtiny, vytvořené před zhruba 200 lety na základě jazyka Bible kralické, je podle jazykovědců i učitelů třeba zjednodušit. Za nejproblematictější látku považují češtináři kromě přechodníků skloňování zájmen jenž a tentýž a také psaní velkých písmen. Zastánci výuky přechodníků v hodinách českého jazyka poukazují na to, že

znalost použití přechodníkových forem v češtině usnadní žákům jejich zvládnutí v jiných jazycích, které přechodníky běžně užívají.

učební osnovy ; škola ; čeština ; výuka ; učitel ; znalost ; jazyková dovednost ; jazyky ; historické hledisko ; žák ; dovednost ; obsah výuky ; Národní ústav pro vzdělávání ; Bible kralická ; přechodník ; zájmena ; velká písmena

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/473169>